

מסורת הש"ס

א) וַעֲבָרְךָ עִרְךָ חֶגְרְךָ אֶל הַיָּם, ב) וְעָלִיתָ עָלָיו, ג) וְעָלִיתָ עָלָיו, ד) וְעָלִיתָ עָלָיו, ה) וְעָלִיתָ עָלָיו, ו) וְעָלִיתָ עָלָיו, ז) וְעָלִיתָ עָלָיו, ח) וְעָלִיתָ עָלָיו, ט) וְעָלִיתָ עָלָיו, י) וְעָלִיתָ עָלָיו, יא) וְעָלִיתָ עָלָיו, יב) וְעָלִיתָ עָלָיו, יג) וְעָלִיתָ עָלָיו, יד) וְעָלִיתָ עָלָיו, טו) וְעָלִיתָ עָלָיו, טז) וְעָלִיתָ עָלָיו, יז) וְעָלִיתָ עָלָיו, יח) וְעָלִיתָ עָלָיו, יט) וְעָלִיתָ עָלָיו, כ) וְעָלִיתָ עָלָיו, כא) וְעָלִיתָ עָלָיו, כב) וְעָלִיתָ עָלָיו, כג) וְעָלִיתָ עָלָיו, כד) וְעָלִיתָ עָלָיו, כה) וְעָלִיתָ עָלָיו, כו) וְעָלִיתָ עָלָיו, כז) וְעָלִיתָ עָלָיו, כח) וְעָלִיתָ עָלָיו, כט) וְעָלִיתָ עָלָיו, ל) וְעָלִיתָ עָלָיו, לא) וְעָלִיתָ עָלָיו, לב) וְעָלִיתָ עָלָיו, לג) וְעָלִיתָ עָלָיו, לד) וְעָלִיתָ עָלָיו, לה) וְעָלִיתָ עָלָיו, לו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לז) וְעָלִיתָ עָלָיו, לח) וְעָלִיתָ עָלָיו, לט) וְעָלִיתָ עָלָיו, לך) וְעָלִיתָ עָלָיו, לטו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לטז) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזא) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזב) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזג) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזד) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזה) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזח) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזט) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזך) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזטו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזטז) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזטז

הגהות הב"ה

א) וְעָלִיתָ עָלָיו, ב) וְעָלִיתָ עָלָיו, ג) וְעָלִיתָ עָלָיו, ד) וְעָלִיתָ עָלָיו, ה) וְעָלִיתָ עָלָיו, ו) וְעָלִיתָ עָלָיו, ז) וְעָלִיתָ עָלָיו, ח) וְעָלִיתָ עָלָיו, ט) וְעָלִיתָ עָלָיו, י) וְעָלִיתָ עָלָיו, יא) וְעָלִיתָ עָלָיו, יב) וְעָלִיתָ עָלָיו, יג) וְעָלִיתָ עָלָיו, יד) וְעָלִיתָ עָלָיו, טו) וְעָלִיתָ עָלָיו, טז) וְעָלִיתָ עָלָיו, יז) וְעָלִיתָ עָלָיו, יח) וְעָלִיתָ עָלָיו, יט) וְעָלִיתָ עָלָיו, כ) וְעָלִיתָ עָלָיו, כא) וְעָלִיתָ עָלָיו, כב) וְעָלִיתָ עָלָיו, כג) וְעָלִיתָ עָלָיו, כד) וְעָלִיתָ עָלָיו, כה) וְעָלִיתָ עָלָיו, כו) וְעָלִיתָ עָלָיו, כז) וְעָלִיתָ עָלָיו, כח) וְעָלִיתָ עָלָיו, כט) וְעָלִיתָ עָלָיו, ל) וְעָלִיתָ עָלָיו, לא) וְעָלִיתָ עָלָיו, לב) וְעָלִיתָ עָלָיו, לג) וְעָלִיתָ עָלָיו, לד) וְעָלִיתָ עָלָיו, לה) וְעָלִיתָ עָלָיו, לו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לז) וְעָלִיתָ עָלָיו, לח) וְעָלִיתָ עָלָיו, לט) וְעָלִיתָ עָלָיו, לך) וְעָלִיתָ עָלָיו, לטו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לטז) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזא) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזב) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזג) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזד) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזה) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזח) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזט) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזך) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזטו) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזטז) וְעָלִיתָ עָלָיו, לזטז

מובן רש"י

המוציא הוצאות על נכסי אחר. ואם מצינו בזה שמואל על שצב ששביעית ונוטל כמשפט ארסיס המדינה: עבדו ליה רבנן הך תפגפג. דשמיין לו כארסיס: כי היכי דלא ליפסדינהו. שלא יכסיף ויקלנקל הקרקעות ויאלול ולא ישביח שדואג שמה תמאן וכיון דשיימיין ליה כארסיס מו לא מפסיד להו מימר אמר שמה לא תמאן ואם תמאן הרי אטול שביח לפי עמלי: חוואי. שם מקום והיה רחוק הלימה והיה מפיק עליה שם מאה י' בהולכת הדרך משלו: שהיה שבה כנגד יאיאה. הוא דלמרי' ישבע ויעול: למאי הלגפג. קאמר והוא שהיה שבה כנגד יאיאה לאקולי עליה דאי איכא שבה טפי לא בעי שצועה או לאחמורי עליה ולמימר דאי יאיאה ימירה לא שקיל אלא כשיעור שבה ואפילו בשצועה לא אמרי' ישבע כמה הוציא ויעול: אסי לאיערומי. ואמר צייר משבחא פורתא דלישקול בלא שצועה ואע"ג דלא אפיק כולי האי: אלא אמר רבא. הא דרבי י' יוקי לאחמורי עליה אמת ולומר שאם יאיאה ימירה על שבה שהשביחה לא אמריין יטול כל מה שהוציא אלא מן היאיאה יחזירו לו שיעור השבה: ובשצועה. שישביעוהו שקך הוציא: שהוריד ארסיסן. בנכסיו אשתו ליעול מחלה או שלש ועמד וגרשה משאכל קימעא: מהו. שיטלו הארסיסן כפי שצחם: אע"ג דבעל נחית. הוא הכניסם ולא היה וכי איסתלק ליה בעל איסתלקו אינהו ולא שקלי מידי כי דיניה דמה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל: לארסיס קיימא. אם לא הורידם הבעל היתה היא מורידה למוכה ארסיסן: שמין לו וידו על הסחונה. ליעול היאיאה כשיעור שבה כדלמר בצ"מ בהשאל והכא אמר בעי לטלוקי בלא כלום: ליהא למאן דערב. ראה זה שלא היה איש משביח וירד להן ומה הפסידן הלך יאיאה שיעור שבה מיהת יידי ליה: הכא איכא בעל. שיטריח בזה ואמרה לה אי לא נחמיתו אמתן איזו עביד ולא היה שקיל השתא מידי: אי בעל זה ארסיס הוא. ויודע בטיב ארסיסות שאם לא ירדו אלו לא נחמיתו הוה איזו עביד ולא היה שקיל השתא מידי: אי בעל זה ארסיס הוא. ומכר לאחרים קרקע נמלוג שיעשה הלוקח ויאלול פירות:

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

רבי אבה אמר אפי' שיגרא דסמרי. תמרים נידוכין יחד כדרך שדורסין תאנים יחד ליטראות ליטראות אף אלו כן ומיקרי שיגרא. ואני שמעתי שיגרא^(א) טריות^(ב) כמין אשכול תמרים^(ג) וקשיא לי מאי אפי' דרבי אבה הא גרוגרות גריעי מתמרים כדתנן^(ד) אכל גרוגרות ושילם תמרים תבא עליו ברכה ואי הוה גרסי' להא דרבי אבה ברישא מקמי דר' אסי לא הוה קשיא לי מידי. יש ספרים משוברים וכתוב בזה וכמה הרבה אמר ר' אבה כו' וגירסת שוטים היא זו כמה הרבה למאי הלכתא איבעיא להו ומאי נפקא לן מינה כל כמה דהוי יותר על גרוגרת אחת הוי הרבה עד לעולם: חוצאל דסמרי. לאחר שעשו בזה שטר ושאר הפסולת. אי נמי נידוכין הרבה כדי לעשות מהן שטר: לא אכלה דרך כבוד מאי. בכמה הויא ארילת: נכאיסר. שוה איסר: דיניי דפומבדיתא. רב פפא בר שמואל בפ"ק דסנהדרין (דף פ:): **עבד רב יהודה עובדא**. דחשבה ארילה בחבילי וזמורות שהן מאכל לפילין והאכיל מהן הבעל לבהמתו וגירס את אשתו ואמר רב יהודה מה שאכל ערפי נשתי לעולם לאכל מיניה חוצאל ומשל בזה הנאמן אלא בזמורות שהפרי אסור בהנאה או שביעת שהוא הפקר או שזרעה כלאים והזמורות לא נאסרו: **הרי זו חזקה**. עולין לו למנין שלש שנים אי אחת מהשלש שנים אחת ומאלו: הרי זו חזקה גרסינן הכא ובבבא בתרא: אשתו קטנה. יתומה שהשיאתה אמה ואחיה יכולה למאן:

שמואל על נכסי אחר. ואם מצינו בזה שמואל על שצב ששביעית ונוטל כמשפט ארסיס המדינה: עבדו ליה רבנן הך תפגפג. דשמיין לו כארסיס: כי היכי דלא ליפסדינהו. שלא יכסיף ויקלנקל הקרקעות ויאלול ולא ישביח שדואג שמה תמאן וכיון דשיימיין ליה כארסיס מו לא מפסיד להו מימר אמר שמה לא תמאן ואם תמאן הרי אטול שביח לפי עמלי: חוואי. שם מקום והיה רחוק הלימה והיה מפיק עליה שם מאה י' בהולכת הדרך משלו: שהיה שבה כנגד יאיאה. הוא דלמרי' ישבע ויעול: למאי הלגפג. קאמר והוא שהיה שבה כנגד יאיאה לאקולי עליה דאי איכא שבה טפי לא בעי שצועה או לאחמורי עליה ולמימר דאי יאיאה ימירה לא שקיל אלא כשיעור שבה ואפילו בשצועה לא אמרי' ישבע כמה הוציא ויעול: אסי לאיערומי. ואמר צייר משבחא פורתא דלישקול בלא שצועה ואע"ג דלא אפיק כולי האי: אלא אמר רבא. הא דרבי י' יוקי לאחמורי עליה אמת ולומר שאם יאיאה ימירה על שבה שהשביחה לא אמריין יטול כל מה שהוציא אלא מן היאיאה יחזירו לו שיעור השבה: ובשצועה. שישביעוהו שקך הוציא: שהוריד ארסיסן. בנכסיו אשתו ליעול מחלה או שלש ועמד וגרשה משאכל קימעא: מהו. שיטלו הארסיסן כפי שצחם: אע"ג דבעל נחית. הוא הכניסם ולא היה וכי איסתלק ליה בעל איסתלקו אינהו ולא שקלי מידי כי דיניה דמה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל: לארסיס קיימא. אם לא הורידם הבעל היתה היא מורידה למוכה ארסיסן: שמין לו וידו על הסחונה. ליעול היאיאה כשיעור שבה כדלמר בצ"מ בהשאל והכא אמר בעי לטלוקי בלא כלום: ליהא למאן דערב. ראה זה שלא היה איש משביח וירד להן ומה הפסידן הלך יאיאה שיעור שבה מיהת יידי ליה: הכא איכא בעל. שיטריח בזה ואמרה לה אי לא נחמיתו אמתן איזו עביד ולא היה שקיל השתא מידי: אי בעל זה ארסיס הוא. ויודע בטיב ארסיסות שאם לא ירדו אלו לא נחמיתו הוה איזו עביד ולא היה שקיל השתא מידי: אי בעל זה ארסיס הוא. ומכר לאחרים קרקע נמלוג שיעשה הלוקח ויאלול פירות:

רבי אבא אמרי בי רב אפי' שיגרא דתמרי בעי רב ביבי^(א) חובצא דתמרי מאי תיקו לא אכלה דרך כבוד מאי אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי במערבא חד אמר בכאיסר וחד אמר ״בכדינר אמרי דיניי דפומבדיתא עבד רב יהודה עובדא בִּבְחִבְלִי וזמורות רב יהודה לטעמיה^(ב) דאמר רב יהודה גִּבְאִלְה ערלה שביעית וכלאים ה"ז חזקה^(ג) א"ר יעקב אמר רב חסדא יהמוציא הוצאות על נכסי אשתו קטנה כמוציא על נכסי אחר דמי מ"ט עבדו בה רבנן תקנתא כי היכי דלא ניפסדינהו: יהיהיא איתתא דנפלו לה ארבע מאה זוזי בי חוואי אזיל גברא אפיק שית מאה אייתי ארבע מאה בהדי דקאתי איצטרך ליה חד זוזא ושקל מנייהו אתא לקמיה דר' אמי א"ל מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל אמרו ליה רבנן לר' אמי יה"מ היכא דקאכיל פירא הא קרנא קאכיל והוצאה היא^(א) א"ב הוה ליה הוציא ולא אכל ישבע כמה הוציא ויעול: ישבע כמה הוציא ויעול: א"ר אסי והוא שיש שבח כנגד הוצאה למאי הלכתא אמר אבבי שאם היה שבח יתר על הוצאה נוטל את ההוצאה בלא שבועה א"ל רבא א"כ אתי לאיערומי אלא אמר רבא ישאם היתה הוצאה יתירה על השבח אין לו אלא הוצאה שיעור שבח ובשבועה איבעיא להו בעל שהוריד אריסין תחתיו מהו אדעתא דבעל נחית איסתליק ליה בעל איסתליקו להו או דלמא אדעתא דארעא נחית וארעא כי קיימא לארסיס קיימא מתקיף לה רבא בר רב חנן מ"ש^(א) מההיורד לתוך שדה חבירו ונטמעה שלא ברשות שמין לו וידו על התחתונה התם ליכא איניש דמרח הכא איכא בעל דמרח מאי הוי עלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע^(ב) חזוין אי בעל ארים הוא איסתלק ליה בעל אסתלקו להו אי בעל לאו ארים הוא ארעא לארסיס קיימא איבעיא להו בעל שמכר קרקע לפירות מהו מי אמרינן מאי דקני^(ג) (לה) אקני או דלמא כי תקינו ליה רבנן פירות לבעל מושם

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

שיגרא דתמרי. הקשה בקונטרס מאי אפילו והא תמרים עדיפי מגרוגרות כדלמרי' אכל גרוגרות ושילם תמרים תבא עליו ברכה ומירך ר"ת דהא לא קאמר אפילו תמרי אלא שיגרא קצוים הרבה יחד דאינן טובות כל כך: **אבֿלָה ערֿלה**. והא דלמר רב יהודה בחזקת הבתים^(א) (ב"ב דף לו.) אכלה^(ב) שביעית וכלאים אינה חזקה פירש שם רשצ"א כגון שאכל פירות דאיסורא ולכן לא הוי חזקה שלא אכל כדרך האוכלים ומיהו מדלג מקשה להו אהדדי^(ג) נראה דהתם נמי גרסינן הרי זו חזקה וכן גריס ר"ח וכן נמצא בספר של רצינו גרסום וא"ת דהכא משמע דעני כלאים מותרים ומ"ש מקשין של כלאי הכנס דלמר בפרק כל שעה (פסחים דף כו:): תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכנס חדש יומין יש יומן אלמא אסורין וי"ל דהתם בזמן מעיקרא דלא הכל נאסר אכל הכא איירי בזרוע ובא והסיפו הפירות מאתים ולא צענים דלמרין בפר' כל שעה (שם דף כה. טס) ובפרק כל הבשר (חולין דף קנז. טס) זרוע ובא הוסיף מאתים אין לא הוסיף מאתים לא ואין זה דוחק שהפירות הוסיפו מאתים ולא העניס דלורחא דמילתא הוי הכי דזמורות כבר הוי גדולות לפני זריעת כלאים: **ישבע במה הוציא ויעול**. צפי רצינו מנאל מקשין אמאי

לא תנא האי נשבע ונוטל צהדי נשבעים ונוטלים דשצועות (דף מד:): ומשני דלא חשיב אלא מידי שמכחישינן על הנשבע כגון שכיר וחשוד וחנווני את פנקסו אע"ג דאין הבעל הבית מכחישו מ"מ חנווני ופועלים מכחישינן זה את זה אכל הכא ליכא שום הכחשה ומאי טעמא נמי לא חשיב הבא ליפרע מנכסי יתומים ומיהו ההוא אפי' ביתומים מכחישים נוטל בשצועה וגרסא דהתם לא חשיב אלא אותם שרץ להשמיענו דנוטלין דאי לאו דאשמעינן ה"א דאפילו בשצועה אין נוטלין ואע"פ דשכיר למאי דחשיב ליה טרוד צפועליו מן הדין היה לו ליעול בלא שצועה דהוי ליה כאומר הלויתני ואיני יודע אם החזרתי לך דחייבי ואינו נשבע אלא להפיים דעמו של בעל הבית מ"מ אי לאו דאשמועינן לא הוה ידעינן דחשיב כאיני יודע ואפילו בשצועה בלי היה נוטל אכל הנכו דחשיב בלי הבא ליפרע מנכסי יתומים אי לאו דאשמועינן הוה אמנא דנוטלין בלא שצועה מחמת השטר לא חשיב להו התם והלשון מוכיח כן דהתם קתני נשבעין ונוטלין משמע דלמא לאשמועינן דנוטלין והכא קתני לא יפרעו אלא בשצועה משמע דאי לאו דאשמועינן הוה אמנא דנוטלין בלא שצועה ואע"ג דתנא דברייתא בהכותב (לקמן דף פ:): חשיב פוגם שטרו צהדי הנהו דנשבעין ונוטלין ההוא תנא לא מחלק אי נמי איכא למימר טעמא כמו שפרש לקמן בעזרת השם:

איסתלק ליה בער אסתלקו אהו. אע"ג דלמרין (ב"מ דף עו.) השוכר את הפועל לעשות בשלו והרסאו בשל חצירו נותן לו שכרו משלם יש לומר דהכא הארסיסן יודעין שהקרקע של אשה היא ועל מנת כן נכנסו שאם תתגרס ויפסיד הבעל הכל אין להם עליו כלום דזה הם יודעים שהבעל לא יניח מלגרש אשתו שצבילם ודעתם להפסיד עמו כיון שלא התנו:

נכסים

היה הוא עצמו עובדה: **אסתלקו להו**. דלמרה להו קא מפסידתו לי דאי לא אסתלקו להו אלא חציה.

משום

ולא אדעתא למישקל ולמיפוק הלכך בין אכל בין לא אכל ישבע כמה הוציא ויעול והוא שתהיה הוצאה כנגד השבח אבל הוצאה יתרה על השבח אין לו אלא הוצאה. פי' כשיעור שבח ובשבועה שלא הוציא פחות מכשיעור שבח כדאמר רבא: ונ"ל דליתא מדאמרי' עביד רבנן תקנתא דמשמע דקא לקטנה דחילי שמא תמאן בו ויכסוף נכסים עשו לו תקנה אבל לגדולה לא מסיק אדעתיה דמרדא לא עבידי ליה תקנתא דלא מפסדיה. א"נ י"ל איתא לדרי' דגוי דלא עביד תקנה לגדולה למישקל בשבחא כדון יורד בבכסי אחר מדעתו אבל שלא יפסיד הוצאתו אין זו תקנה

פ.

עין משפט

נר מצוה

י ד א ב מיי פכ"ג מהל' אשות הל' ח טור ש"ע אה"ע סי' פח סעיף ז:
בז א מיי פ"ב מהלכות טוען ועשן הל' יב סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמא סעיף יא:
בז ד מיי פכ"ג מהלכות אשות הל' י ופי' מהל' גולה הל' ז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' פח סעיף י וטוש"ע ח"מ סי' שעה סעיף ה:
יז ה ר ז מיי פכ"ג מהל' אשות הל' ט טוש"ע שם סעיף ח:
יח ח מיי פ"י מהלכות גולה הלכה ד סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שעה סעיף א:
יט ט מיי שם הלכה יב טוש"ע אה"ע סימן פח סעיף יב:

לעני רש"י

טורי"א (ב"שנ"ב).

אגודה, חבילה.

תוספות ר"ד (המשך)

דהכא ברשות הוציא וה"ה נמי אם מינה אפטרופוס להוציא הוצאות על נכסיו ואינו מאמינו נשבע כמה הוציא ויעול דהוי ברי אבל מנה לי בידך והלה אומר א"י אין כאן רשות הנתבע שהוא אומר א"י (ל) שאני"פ שזה נשבע היתם שא"י ונפטר ומ"ד ברי עדיף נשבע בב"ק כעין דאורייתא נוטל דהשאת המוציא הוצאות שברשות הוציא ישבע ונוטל כ"ש זה: א"ר יעקב אמר ר"ח המוציא הוצאות על ג"א קטנה כמוציא הוצאות על נכסי אחר דמי מ"ט עבדי רבנן תקנתא על היכי דלא נפסדינהו. פי' אשתו קטנה יתומה שהשיאהו אמה ואחיה עשו לה תקנה כמוציא על נכסי אחר מדעתו ואם מיאנה שחב לו השבח שושביח כמשפט ארסיס המדינה ועביד לה הך תקנתא כדי שלא יכסוף ויקלקל הקרקעות ויאלול ולא ישביח שדואג שמה תמאן בו וכיון דשיימיין ליה כארסיסו לא מפסיד ולא מפידי וכתב ר"י וצ"ל מסתברא לן דמתני' מדקינא מה שהוציא אכל הוציא ומה שאכל אכל כשהבעל רוצה לגרשה אבל מורדת בין אכל בין לא אכל ישבע כמה הוציא ויעול שלא יהא אלא מתנה שנותן לה דאמרי' כי אקני לה אדעתיה למיקם קמיה

השבח אדעתיה פחות מכשיעור שבח כדאמר רבא: ונ"ל דליתא מדאמרי' עביד רבנן תקנתא דמשמע דקא לקטנה דחילי שמא תמאן בו ויכסוף נכסים עשו לו תקנה אבל לגדולה לא מסיק אדעתיה דמרדא לא עבידי ליה תקנתא דלא מפסדיה. א"נ י"ל איתא לדרי' דגוי דלא עביד תקנה לגדולה למישקל בשבחא כדון יורד בבכסי אחר מדעתו אבל שלא יפסיד הוצאתו אין זו תקנה

^[1] אולי נ"ל והלכן א"כ"ס טוען שהן ברי מ"מ נשבע מתבע היסם שאינו יודע ונפטר